

Από την μελαγχολία στην Ευεξία

Έρευνα και επιμέλεια κειμένων:
Δημήτρης Συμεωνίδης JP

Μέρος Β'

Ο Άλμπρεχτ Ντύρερ (1471-1528) γεννήθηκε στη Νυρεμβέργη, όπου και έζησε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του. Ο χρυσοκόμος πατέρας του, από παιδί του έμαθε την τέχνη της χρυσοχοΐας, ο Άλμπρεχτ όμως ασχολήθηκε με την ζωγραφική και την χαρακτική, κάτι που δεν ενθουσίαζε τον πατέρα του. Του άρεσαν τα ταξίδια. Ταξίδεψε στην Ιταλία δύο φορές γνωρίζοντας από κοντά τους ζωγράφους της εποχής του, οι οποίοι βλέποντας το έργο του τον δέχθηκαν εγκάρδια. Σπούδασε εκτός από την ζωγραφική και μαθηματικά με τα οποία και ασχολήθηκε.

Ο απόκληρος (Ζεράρ ντε Νερβάλ - Gérard De Nerval, El Desdichado)

Εγώ είμαι ο σκοτεινός, ο χήρος, ο απάρηγορος

ο δίχως πύργο πρίγκιψ της Ακουιτανίας.
Το μόνο αστέρι μου νεκρό, και στο έναστρο λαγούτο μου
προβάλλει ο μαύρος ήλιος της Μελαγχολίας.

Στον τάφο εσύ, παρηγοριά μου, το Παυσίλυπο
φέρε μου πάλι και της Ιταλίας το κύμα,
το άνθος που τόσο με πρεμούσε εμέ περίλυπο,
τη δράνα όπου το ρόδο σμίγει με το κλήμα.

Είμαι Έρωσ; Φοίβος; Λουζινιάν; Μπιρόν;
Απ' το φιλί της ρήγισσας ακόμη είναι ερυθρό το μέτωπο μου.

Μες στη σπηλιά που κολυμπά η Σειρήνα
εγώ ονειρευθεί
και δυο φορές θριαμβευτής πέρασα τον Αχέροντα,
τονίζοντας στην ορφική μου λύρα τους καημούς
κάποιας αγίας και μιανεράιδας τους λυγμούς.

Η μελαγχολία του Ουγκώ από τα Γαλλικά-Melancholia, 1856

Μετάφραση από τον Δημήτρη Συμεωνίδη

Πού πάνε όλα αυτά τα παιδιά, κανένα από τα οποία δεν γελάει;

Αυτά τα ήπια, στοχαστικά όντα που αραιώναν τον πυρετό;

Αυτά τα οκτάχρονα κορίτσια που βλέπετε να περπατούν μόνα τους;

Πηγαίνουν στη δουλειά τους δεκαπέντε ώρες κάτω από μυλόπετρες.

Θα κάνουν, από την αυγή μέχρι το βράδυ, αιώνια

Στην ίδια φυλακή το ίδιο κίνημα.

Σκύβοντας κάτω από τα δόντια μιας σκοτεινής μηχανής,

Φρικτό τέρας που μασάει κάπως στις σκιές, Αθώοι στη φυλακή, άγγελοι στην κόλαση, Δουλεύουν. Όλα είναι θρασύτατα, όλα είναι σιδερένια.

Δεν σταματάμε ποτέ και δεν παίζουμε ποτέ. Επίσης τι ωχρότητα! στάχτη στα μάγουλά τους.

Lewis W. Hine, photo of a little girl in the Mollohan Mill, in South Caroline, US, 1908

Είναι μόλις το φως της ημέρας, είναι ήδη πολύ κουρασμένοι.

Δεν καταλαβαίνουν το πεπρωμένο τους, αλίμονο!

Φαίνεται να λένε στον Θεό: «Μικροί που είμαστε,

Πατέρα μας, δεσ τι μας κάνουν οι άντρες! « Ω διαβόητη δουλειά που επιβάλλεται στο παιδί!

Ραχιτισμός! έργο του οποίου η ασφυκτική αναπνοή

Νικήστε αυτό που έκανε ο Θεός. που σκοτώνει, ανόητη δουλειά,

Ομορφιά στα μέτωπα, στο μυαλό των καρδιών,

Και ποιος θα ήταν - αυτός είναι ο πιο σίγουρος καρπός του! -

Ο Απόλλων ένας καμπούρης, ο Βολταίρος βλάκας!

Κακή δουλειά που παίρνει τρυφερή ηλικία στο θερμοκήπιο της,

Ποιος παράγει πλούτο δημιουργώντας δυστυχία,

Ποιος χρησιμοποιεί ένα παιδί καθώς και ένα εργαλείο!

Ποια είναι η πρόοδος που ρωτάει: «Πού πάει;» Τι θελεί; «

Ποιος σπάει την ανθισμένη νεολαία! που δίνει, εν ολίγοις,

Μηχανική ψυχή και πάρε την μακριά από τον άνθρωπο!

Ας είναι καταραμένο αυτό το έργο, που μισούν οι μπτέρες!

Καταραμένος όπως η κακία στην οποία κάποιος καθυστερεί τον εαυτό του,

Καταραμένος σαν μομφή και βλασφημία!

Ω! θεέ! ας είναι καταραμένος στο όνομα του ίδιου του έργου,

Στο όνομα της πραγματικής εργασίας, υγιής, γόνιμος, γενναιόδωρος,

Ποιος κάνει τους ανθρώπους ελεύθερους και ποιος κάνει τον άνθρωπο ευτυχισμένο!

Ο Αρίφρων ο Σικυώνιος περ. (440 π.Χ. - 370 π.Χ.) διθυραμβοποιός από την Σικυώνα.

Έγραψε παιάνα προς τη θεά Υγεία, που

βρέθηκε σε ενεπίγραφο λίθο (σήμερα βρίσκεται στο Κάσσελ της Γερμανίας. Πέρα από τον τόπο καταγωγής του, δεν έχουμε σχεδόν καμία πληροφορία σχετικά με το πρόσωπό του, καθώς οι μοναδικές πηγές που αναφέρονται σ' αυτόν είναι το έργο Δειπνοσοφισταί του Αθηναίου Ναυκρατίου. Ο τελευταίος του αποδίδει έναν παιάνα προς την Υγεία, τη συνοδό θεότητα του Ασκληπιού.

Ύμνος προς την Υγεία

Απόδοση στα νέα Ελληνικά

«Υγεία, πιο σεβάσμια μεταξύ των μακάρων, μαζί σου ας κατοικήσω το υπόλοιπο της ζωής μου, ας είσαι εσύ η πρόθυμη σύνοικός μου παρά του πλούτου ή των γονέων η χάρη. Είτε τη βασιλική εξουσία, που είναι ίση με τους θεούς για τους ανθρώπους, ή πόθους με τα κρυφά της Αφροδίτης δίχτυα κυνηγούμε, είτε άλλη χαρά ή από τον πόνο ανακούφιστοι θεοί φανερώνουν στους ανθρώπους, μαζί σου, μακάρια Υγεία, όλα θάλλουν και των Χαρίτων λάμπει η άνοιξη. Χωρίς εσένα κανείς δεν υπήρξε ευδαίμων»

Ύμνος προς την Υγεία, Αρίφρων ο Σικυών. Αρχαίον κείμενον

Ύγεια, πρεσβίστα μακάρων μετὰ σοῦ ναιοίμι τὸ λειπόμενον

βιοτᾶς, σὺ δέ μοι πρόφρων σύνοικος

εἰ γάρ τις ἢ πλοῦτου χάρις ἢ τεκέων εἷς· ἢ τᾶς ἰσοδαίμονος ἀνθρώποις βασιληίδος ἀρχᾶς ἢ πόθων,

οὓς κρυφίοις Ἀφροδίτας ἄρκυσιν θηρεύομεν,

ἢ εἴ τις ἄλλα θεόθεν ἀνθρώποισι τέρψις ἢ πόνων

ἀμπνοᾶ πέφανται, μετὰ σεῖο, μάκαιρ' Ὑγεία,

τέθαλε πάντα καὶ λάμπει Χαρίτων ἔαρ· σέθεν δὲ χωρὶς οὐ τίς εὐδαίμων ἔφρ».

Ύμνος προς την Υγεία, Αρίφρων.

Η συνέχεια την άλλη Παρασκευή

“Εγώ είμαι ο σκοτεινός, ο χήρος, ο απάρηγορος ο δίχως πύργο πρίγκιψ της Ακουιτανίας. Το μόνο αστέρι μου νεκρό, και στο έναστρο λαγούτο μου προβάλλει ο μαύρος ήλιος της Μελαγχολίας.”